

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Юридичний факультет

*Кафедра фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної
власності*

Ю.Є. Муравська (Якубівська)

Навчально-методичні матеріали

з дисципліни

ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ

Тернопіль - 2017

УДК 340:001.895

Право та інновації : Навчально-методичні матеріали з дисципліни // Укладач: Ю.Є. Муравська(Якубівська). - Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 54 с.

Укладач:

Муравська (Якубівська) Юлія Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної власності Тернопільського національного економічного університету.

Відповідальна за випуск: **Москалюк Надія Богданівна**, кандидат юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної власності ТНЕУ.

Рецензенти:

Мельник Ю.В. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного менеджменту та маркетингу Тернопільського національного економічного університету.

Юркевич Ю.М. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка

Рекомендовано на засіданні кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної власності Юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету (протокол № 7 від “23” лютого 2017 р.).

Схвалено науково-методичною радою Юридичного факультету (протокол № 6 від “7” березня 2017 р.).

© Ю.Є.Муравська (Якубівська), 2017

ЗМІСТ

Мета та результати навчання дисципліни „Право та інновації”.....	3
Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни „Право та інновації”.....	4
Завдання вивчення дисципліни „ Право та інновації ”.....	4
Зміст дисципліни „ Право та інновації ”.....	5
Тематика практичних занять	9
Комплексне практичне індивідуальне завдання	15
Практичні та ситуаційні завдання з дисципліни „Право та інновації”.....	17
Самостійна робота з дисципліни „ Право та інновації ”.....	24
Організація та проведення тренінгу з дисципліни „Право та інновації”.....	25
Тестові завдання з дисципліни „Право та інновації”для самоперевірки знань студентів.....	25
Питання для підготовки до іспиту з дисципліни «Право та інновації».....	32
Словник термінів та понять.....	36
Рекомендована література	50

МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ"

Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних знань з правового захисту та ефективного державного регулювання інноваційної діяльності.

Результати навчання

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- об'єкти та суб'єкти права ІВ;
- роль і місце інновацій в системі правового забезпечення;
- сутність та основні поняття змісту сфери інноваційної діяльності;
- сутність механізму інноваційної діяльності та її правового забезпечення;
- механізм державного впливу на ефективність інноваційних процесів;
- поняття про управління інноваціями.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- підбирати, систематизувати, опрацьовувати і використовувати необхідну правову та управлінську інформацію, вільно користуватися інформаційною базою;
- складати проекти документів, здійснювати їх облік і зберігання;
- використовуючи різні методи та підходи здійснювати оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності;
- діяти в правовому полі України в сфері інноваційної діяльності та ІВ;
- аналізувати хід виконання досліджень і розробок на всіх етапах інноваційної діяльності, виявляти конкурентоспроможні та охороноздатні рішення, розробляти рекомендації щодо набуття прав на об'єкти права ІВ та їх введення в господарський обіг підприємства;
- розробляти проекти документів в сфері інноваційної діяльності підприємства стосовно охороноздатних результатів досліджень і розробок.

НАЙМЕНУВАННЯ ТА ОПИС КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ КОТРИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ"

Кожен студент повинен отримати певний набір компетентностей, формування яких здійснюється через результати навчання. Результати навчання повинні формулюватися таким чином, щоб досягати однієї чи декількох перерахованих нижче компетентностей:

1. Інструментальні компетентності:

Навики управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел).

Прийняття рішень щодо оцінки інновацій

Вмінні працювати з базами даних

Вміння аналізувати ринок інноваційних продуктів

2. Фахові компетентності:

Засвоєння основ базових знань з професії (професіонал у сфері ІВ)

Здатність застосовувати знання на практиці

Вміння проводити інвестиційний аналіз

ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ"

Завдання вивчення дисципліни

Завдання дисципліни "Право та інновації" полягає у систематизації знань щодо теорії та практики функціонування інтелектуальної власності в інноваційній сфері, їх правового забезпечення.

Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань розвитку інтелектуальної власності в інноваційній сфері,

принципів її правового захисту та комерціалізації, механізму державного регулювання;

- сформувати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу “Право та інновації”.

Завдання практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички щодо формування системи правового захисту для інноваційного продукту.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти методику та техніку виконання розрахунків економічних показників ефективності впровадження інновацій;
- набуття вміння приймати рішення на різних ієрархічних рівнях щодо правового захисту інновацій.
- глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ " ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ "

Змістовий модуль 1. Роль об'єктів права інтелектуальної власності в інноваційній діяльності

Тема 1. Поняття інновацій та інноваційної діяльності

1. Сутність інновацій та інноваційної діяльності
2. Об'єкти інноваційної діяльності
3. Суб'єкти інноваційної діяльності
4. Інвестування в інновації

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності

1. Нормативно-правові акти вищої юридичної сили у сфері інноваційної діяльності
2. Підзаконні нормативно-правові акти з питань інноваційної діяльності
3. Відомчі нормативно-правові акти у сфері інноваційної діяльності

Тема 3. Інноваційні правовідносини

1. Цінності, що можуть бути об'єктами інноваційної діяльності
2. Суб'єкти інноваційної діяльності
3. Інноваційні структури
4. Інноваційний продукт
5. Інноваційний проект
6. Органи державного регулювання у сфері інновацій
7. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності
8. Інноваційна інфраструктура

Тема 4. Державне регулювання інноваційної діяльності

1. Роль держави в інноваційних правовідносинах
2. Пріоритетні напрямки інноваційної діяльності
3. Організаційна структура органів управління інноваційною діяльністю в Україні
4. Державна експертиза та реєстрація інноваційних проектів
5. Державне агентство України з питань інвестицій та інновацій

Тема 5. Господарські договори у сфері інноваційної діяльності

1. Сутність договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт
2. Права та обов'язки сторін становлять зміст договору
3. Специфіка договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт
4. Договір про трансфер технологій
5. Істотні умови договору про трансфер технологій
6. Роль фінансово-кредитних установ

Тема 6. Стимулювання інноваційної діяльності

1. Позитивне стимулювання інноваційної діяльності
2. Негативне стимулювання інноваційної діяльності

3. Правопорушення при кваліфікуванні і державній реєстрації інноваційних проектів

Тема 7. Сутність та основні поняття змісту сфери інноваційної діяльності

1. Етапи інноваційної діяльності.
2. Види та результати інтелектуальної діяльності.
3. Проблеми і перспективи розвитку інноваційної економіки.

Змістовий модуль 2. Ефективність використання об'єктів права інтелектуальної власності в інноваційній діяльності

Тема 8. Механізми державного впливу на ефективність інноваційних процесів.

1. Мета та принципи державної інноваційної політики.
2. Засоби державного регулювання інноваційної діяльності.
3. Система державного регулювання інноваційної діяльності.
4. Основні методи інноваційної політики держави.
5. Роль держави в розвитку малого інноваційного бізнесу.
6. Державне регулювання механізмів трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт та комерціалізації інтелектуальної власності.

Тема 9. Інноваційна діяльність підприємств та організацій

1. Інноваційна політика підприємства у плановій та змішаній економіках.
2. Формування інноваційної політики підприємства та її місце в загальній стратегії підприємства.
3. Концептуальні основи управління інноваційним процесом на засадах маркетингу.
4. Інноваційна стратегія підприємства та особливості її формування.
5. Методи управління вибором інноваційних стратегій.
6. Стратегічне управління інноваціями.

Тема 10. Економічна ефективність інноваційної діяльності при використанні інтелектуальної власності.

1. Види ефектів від інноваційної діяльності.
2. Комплексний аналіз інноваційної діяльності підприємства.
3. Оцінка економічної ефективності інновацій при виробництві інтелектуальної продукції.
4. Методи оцінки економічної ефективності інноваційних проектів.

Тема 11. Нанотехнології.

1. Поняття нанотехнологій.
2. Нанонаука.
3. Питання класифікації в наносфері.
4. Створення нанотехнологій – шлях інноваційного розвитку України в XXI столітті.
5. Галузі нанотехнологій.

Тема 12. Інноваційна політика в сфері нанотехнологій: зарубіжний досвід.

1. Науково-технологічні пріоритети розвинутих країн в наносфері.
2. Нанотехнології в ЄС: програми і їх координація.
3. Нанотехнології в США: програми і їх координація; управління пріоритетними проектами NNI; нормативно-правове забезпечення нанотехнологій (США).
4. Інноваційна стратегія Росії в сфері наноекономіки. Нормативно-правова база наноекономіки Росії.
5. Співробітництво в сфері нанотехнологій між Україною і Росією

Тема 13. Розвиток національної системи охорони прав на об'єкти промислової власності в сфері нанотехнологій відповідно до пріоритетів технологічного розвитку.

1. Розвиток національної системи охорони прав на об'єкти промислової власності в сфері нанотехнологій.

2. Поняття технологічних укладів. Нанотехнологія як базова технологія 6-го технологічного укладу.
3. Патентування в сфері нанотехнологій.
4. Проблеми патентування та експертизи об'єктів інтелектуальної власності в сфері нанотехнологій.
5. Методологічні питання патентування.

Тема 14. Соціально-економічні наслідки нанотехнологічної революції.

1. Економічні наслідки нанотехнологічної революції: нано-біо-гено-нейро-інфотехнології.
2. Пріоритетні наукові дослідження, виробництво та імпортування і продуктів для розвитку нанотехнологій в Україні.
3. Пріоритетні інвестиційні напрями в сфері нанотехнологій і наноматеріалів.

Тема 15. Нанотехнології як засіб національної безпеки України.

1. Ризики застосування нанотехнологій.
2. Безпека використання нано-біо-гено-нейро-інфотехнологій.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Поняття інновацій та інноваційної діяльності

Мета: глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання щодо питань стосовно інноваційної діяльності

Питання для обговорення:

1. Сутність інновацій та інноваційної діяльності
2. Об'єкти інноваційної діяльності
3. Суб'єкти інноваційної діяльності
4. Інвестування в інновації

Практичне заняття 2. Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності

Мета: глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання щодо питань стосовно інноваційної діяльності

Питання для обговорення:

1. Нормативно-правові акти вищої юридичної сили у сфері інноваційної діяльності
2. Підзаконні нормативно-правові акти з питань інноваційної діяльності
3. Відомчі нормативно-правові акти у сфері інноваційної діяльності

Література: 10,14-18.

Практичне заняття 3. Інноваційні правовідносини

Мета: засвоїти методiku та техніку виконання розрахунків економічних показників ефективності впровадження інтелектуальної власності

Питання для обговорення:

1. Цінності, що можуть бути об'єктами інноваційної діяльності
2. Суб'єкти інноваційної діяльності
3. Інноваційні структури
4. Інноваційний продукт
5. Інноваційний проект
6. Органи державного регулювання у сфері інновацій
7. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності
8. Інноваційна інфраструктура

Література: 8,10,13,16.

Практичне заняття 4. Державне регулювання інноваційної діяльності

Мета: засвоїти методiku та техніку виконання розрахунків економічних показників ефективності впровадження інтелектуальної власності

Питання для обговорення:

1. Роль держави в інноваційних правовідносинах
2. Пріоритетні напрямки інноваційної діяльності

3. Організаційна структура органів управління інноваційною діяльністю в Україні

4. Державна експертиза та реєстрація інноваційних проектів

5. Державне агентство України з питань інвестицій та інновацій

Література: 1, 3, 7,12.

Практичне заняття 5. Господарські договори у сфері інноваційної діяльності

Мета: навчитися формувати інноваційну стратегію підприємства

Питання для обговорення:

1. Сутність договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт

2. Права та обов'язки сторін становлять зміст договору

3. Специфіка договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт

4. Договір про трансфер технологій

5. Істотні умови договору про трансфер технологій

6. Роль фінансово-кредитних установ

Література: 7,10,14,17.

Практичне заняття 6. Стимулювання інноваційної діяльності

Мета: навчитися формувати інноваційну стратегію підприємства

Питання для обговорення:

1. Позитивне стимулювання інноваційної діяльності

2. Негативне стимулювання інноваційної діяльності

3. Правопорушення при кваліфікуванні і державній реєстрації

інноваційних проектів

Література: 1, 3, 7,12,13.

Практичне заняття 7. Сутність та основні поняття змісту сфери інноваційної діяльності

Мета: навчитися формувати інноваційну стратегію підприємства

Питання для обговорення:

1. Етапи інноваційної діяльності.
2. Види та результати інтелектуальної діяльності.
3. Проблеми і перспективи розвитку інноваційної економіки.

Література: 1, 2,3, 8,12,19,24,29.

Практичне заняття 8. Механізми державного впливу на ефективність інноваційних процесів.

Мета: засвоїти методикку та техніку виконання розрахунків економічних показників ефективності впровадження інтелектуальної власності

Питання для обговорення:

1. Мета та принципи державної інноваційної політики.
2. Засоби державного регулювання інноваційної діяльності.
3. Система державного регулювання інноваційної діяльності.
4. Основні методи інноваційної політики держави.
5. Роль держави в розвитку малого інноваційного бізнесу.
6. Державне регулювання механізмів трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт та комерціалізації інтелектуальної власності.

Література: 2, 3, 7,12,13,16.

Практичне заняття 9. Інноваційна діяльність підприємств та організацій

Мета: набуття вмінь приймати рішення на різних ієрархічних рівнях керування інтелектуальною економікою

Питання для обговорення:

1. Інноваційна політика підприємства у плановій та змішаній економіках.
2. Формування інноваційної політики підприємства та її місце в загальній стратегії підприємства.
3. Концептуальні основи управління інноваційним процесом на засадах маркетингу.

4. Інноваційна стратегія підприємства та особливості її формування.
5. Методи управління вибором інноваційних стратегій.
6. Стратегічне управління інноваціями.

Література: 5,9,10,11,15.

Практичне заняття 10. Економічна ефективність інноваційної діяльності при використанні інтелектуальної власності.

Мета: глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання щодо питання сутності інноваційної діяльності

Питання для обговорення:

1. Види ефектів від інноваційної діяльності.
2. Комплексний аналіз інноваційної діяльності підприємства.
3. Оцінка економічної ефективності інновацій при виробництві інтелектуальної продукції.
4. Методи оцінки економічної ефективності інноваційних проектів.

Література: 2, 3, 5,6,7,12,15,17.

Практичне заняття 11. Нанотехнології.

Мета: засвоїти методiku та техніку виконання розрахунків економічних показників ефективності впровадження інтелектуальної власності

Питання для обговорення:

1. Поняття нанотехнологій.
2. Нанонаука.
3. Питання класифікації в наносфері.
4. Створення нанотехнологій – шлях інноваційного розвитку України в XXI столітті.
5. Галузі нанотехнологій.

Література: 1,16,19,22.

Практичне заняття 12. Інноваційна політика в сфері нанотехнологій: зарубіжний досвід.

Мета: набуття вмінь приймати рішення на різних ієрархічних рівнях керування інтелектуальною економікою

Питання для обговорення:

1. Науково-технологічні пріоритети розвинутих країн в наносфері.
2. Нанотехнології в ЄС: програми і їх координація.
3. Нанотехнології в США: програми і їх координація; управління пріоритетними проектами NNI; нормативно-правове забезпечення нанотехнологій (США).
4. Інноваційна стратегія Росії в сфері наноекономіки. Нормативно-правова база наноекономіки Росії.
5. Співробітництво в сфері нанотехнологій між Україною і Росією

Література: 1, 3, 7,12.

Практичне заняття 13. Розвиток національної системи охорони прав на об'єкти промислової власності в сфері нанотехнологій відповідно до пріоритетів технологічного розвитку.

Мета: навчитися формувати інноваційну стратегію підприємства

Питання для обговорення:

1. Розвиток національної системи охорони прав на об'єкти промислової власності в сфері нанотехнологій.
2. Поняття технологічних укладів. Нанотехнологія як базова технологія 6-го технологічного укладу.
3. Патентування в сфері нанотехнологій.
4. Проблеми патентування та експертизи об'єктів інтелектуальної власності в сфері нанотехнологій.
5. Методологічні питання патентування.

Література: 6,9,17,19,24,28,30..

Практичне заняття 14. Соціально-економічні наслідки нанотехнологічної революції.

Мета: набуття вмінь приймати рішення на різних ієрархічних рівнях керування інтелектуальною економікою

Питання для обговорення:

1. Економічні наслідки нанотехнологічної революції: нано-біо-гено-нейро-інфотехнології.
2. Пріоритетні наукові дослідження, виробництво та імпортування і продуктів для розвитку нанотехнологій в Україні.
3. Пріоритетні інвестиційні напрями в сфері нанотехнологій і наноматеріалів.

Література: 5,6,9,10,16,19,22,26.

Практичне заняття 15. Нанотехнології як засіб національної безпеки України.

Мета: навчитися формувати інноваційну стратегію підприємства

Питання для обговорення:

1. Ризики застосування нанотехнологій.
2. Безпека використання нано-біо-гено-нейро-інфотехнологій.

Література: 4,11,14,17,22

КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни "Право та інновації" виконується самостійно кожним студентом у вигляді написання реферату. Метою виконання індивідуальної роботи є глибоке закріплення студентом теорії та практики щодо регулювання інноваційної діяльності. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни "Право та інновації". Мета виконання КПЗ полягає у глибокому самостійному вивченню економіки інтелектуальної власності, практики їх застосування.

При виконанні роботи слухач повинен окрім теоретичної її частини навести матеріали з практики, конкретні приклади, фактичні данні щодо використання чинного законодавства щодо діяльності у сфері інноваційної діяльності.

Виконання КПЗ необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, що наведена у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, своїми словами. Забороняється переписувати підручники, посібники тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посилання на джерела їх опублікування, який наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

Обсяг роботи повинен становити 15-20 сторінок друкованого тексту.

У тих випадках, коли робота повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятись для перевірки разом з поверненою.

Номера тем контрольної роботи видаються студенту викладачем дисципліни.

1. Інновації і державне регулювання інноваційних процесів
2. Інновації як об'єкт права.
3. Іноземний досвід державного регулювання інноваційних процесів.
4. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні.
5. Інноваційна політика та право.
6. Особливості організаційних форм інноваційної діяльності.
7. Умови й основи розвитку інноваційної сфери.
8. Моделі й етапи інноваційних процесів.
9. Взаємозв'язок НТП і НДДКР в інноваційній діяльності.
10. Основи формування інноваційних організацій.
11. Особливості організаційних структур інноваційних організацій.
12. Інноваційні фонди і венчурне підприємництво.
13. Інфраструктура інноваційної діяльності організацій.

14. Прогнозування і планування нововведень.
15. Прогнозування інновацій і його роль в діяльності організації.
16. Основні критерії оновлення виробництва.
17. Суть і принципи планування інновацій.
18. Система правового забезпечення інновацій.
19. Управління інноваційними програмами.
20. Суть інноваційних проектів і їх зміст.
21. Розроблення концепції інноваційного проекту.
22. Планування інноваційного проекту.
23. Організація правового регулювання інноваційною програмою.
24. Організація контролю і регулювання інноваційних програм.
25. Підготовка і забезпечення правового захисту інновацій.
26. Підготовка збуту і економічний аналіз впровадження інноваційної продукції.
27. Організація технічної підготовки виробництва.
28. Проектно-конструкторська й організаційно-технологічна підготовка впровадження інноваційної продукції.
29. Організаційно-економічні умови забезпечення реалізації нововведень.
30. Інтелектуальна власність як основа інноваційного проекту.
31. Інтелектуальна власність на різних стадіях управління інноваційним проектом.

ПРАКТИЧНІ ТА СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

„ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ”

1. **Скласти порівняльну характеристику інноваційної політики України з інноваційною політикою іноземної країни** (країна для порівняння вибирається та узгоджується з викладачем, керівником курсу) за наступними критеріями:
 - Сутність інноваційної політики;
 - Нормативно-правове забезпечення національної інноваційної системи;
 - Науково-технічні пріоритети;
 - Складові частини державної інфраструктури з підтримки інноваційної діяльності;
 - Інститути, що безпосередньо задіяні у інноваційній діяльності;

- Механізми сприяння розвитку інновацій;
- Джерела фінансування та умови підтримки інноваційної діяльності;
- Критерії оцінки ефективності діяльності установ, що надають інноваційну підтримку, та підприємств, що її отримують;
- Розробка стратегії інноваційного розвитку;
- Проблеми та перспективи розвитку інноваційної економіки.

Подати у вигляді таблиці. Зробити висновки.

1. Австрія
2. Бельгія
3. Великобританія
4. Данія
5. Ірландія
6. Іспанія
7. Італія
8. Люксембург
9. Нідерланди
10. Німеччина
11. Норвегія
12. Польща
13. Фінляндія
14. Чехія
15. Швеція
16. Естонія
17. Казахстан
18. Молдова
19. Росія
20. Канада
21. США
22. Бразилія

- 23. Китай
- 24. Індія
- 25. Туреччина
- 26. Японія

2. Вирішити ситуаційну вправу.

1. Є такі інноваційні проекти:

- а) пропонується добувати прісну воду, розтоплюючи під сонячними променями айсберги, прибуковані до берега жаркої країни з Антарктиди або Гренландії;
- б) пропонується використовувати як холодильник звичайний ящик, піднятий на аеростаті на висоту, де температура навколишнього повітря нижче нуля;
- с) пропонується саджати картоплю на занурену в землю металеву стрічку з отворами. При збиранні врожаю достатньо буде намотати цю стрічку на барабан: усі бульби будуть зібрані швидко і без втрат.

Чи реальні проекти? Який з них, на вашу думку, міг би бути реалізований уже в наші дні?

2. Група співробітників неспеціалізованого малого підприємства «Інженерна ідея» винайшла нову коптильну установку, у якій м'ясо, птиця і риба копяться за 10 хвилин. Експериментальний зразок установки виправдав сподівання винахідників. Установка виявилася компактною, дим не виділяється, копчені продукти високої якості.

Якби ви були директором малого підприємства «Інженерна ідея», то який би варіант діяльності вибрали:

- а) організація спільного розроблення і випуску коптильні з яким-небудь великим підприємством або науково-виробничим об'єднанням;

- b) складання ліцензійного договору з яким-небудь підприємством або науково-виробничим об'єднанням на право розроблення і випуску копильні;
- c) самостійне розроблення документації, випуск зразків копильні і подальше її серійне виробництво в кооперації;
- d) патентування установки від імені малого підприємства «Інженерна ідея» і наступний продаж патенту без проведення спеціальних розробок.

3. Припустимо, ви генеральний директор НВО «Аналітикконтроль» і розглядаєте програму освоєння нового цифрового приладу. Які пропозиції ви включили б до інноваційної політики? Які аспекти інноваційної політики, на ваш погляд, є найважливішими?

4. Постійні нововведення в різноманітних сферах управління є основою процвітання будь-якої компанії. Водночас менеджеру часто доводиться стикатися з опором переминам. Які, на вашу думку, дії може започаткувати менеджер, щоб перебороти таку протидію інноваціям? Яку інноваційну програму ви запропонуєте, якщо вас призначать інноваційним менеджером?

5. Сучасний менеджер, що займається інноваційною діяльністю, повинен мати раціональне мислення. Діалектику розумового процесу сучасного українського менеджера можна охарактеризувати такими рисами:

—панорамність мислення й фахової предметності (знання деталей і тонкощів управління);

—уміння розуміти, приймати і використовувати точки зору, позиції, думки, протилежні власним, і одночасно проводити свою принципову лінію;

—протидія неділовому натиску зверху, не переходячи при цьому в опозицію до керівництва;

—уміння не погоджуватися, не стаючи при цьому неприємним;

—схильність до нових ідей і досягнень, спроможність відрізнити їх від прожектерства;

—спроможність ризикувати, рідко помилятися з істотною шкодою для бізнесу;

—гранична тактовність і ввічливість у відносинах з людьми і жорсткою вимогливістю до будь-яких відхилень від правил роботи;

—демократичність.

1. Згодні ви з викладеними положеннями чи у вас є аргументовані заперечення? Підготуйте систему своїх доказів.

2. Чим відрізняється від ідеалу ваша власна організація мислення? Які риси сучасного мислення ви вважаєте за необхідне активно в собі розвивати?

6. Менеджмент має два головні напрями — маркетинг і інновації.

Дайте відповідь на такі питання:

Який напрям у діяльності комерційної інноваційної фірми ви вважаєте найважливішим і чому?

З яких елементів стосовно до сучасних українських умов складається: система маркетингу інноваційної фірми; система її інновацій?

7. За американською статистикою, лише 5 з 10 нових компаній успішно проходять весь цикл і демонструють реальні результати. Інші 5 зазнають краху.

Що лежить в основі успішного здійснення процесу створення нового бізнесу?

8. Чому витрати на наукові дослідження та розробки рівнозначні інвестиціям в основний капітал? Як ви вважаєте, чи відіграють винаходи і нововведення в економічному зростанні сьогодні таку ж важливу роль, як раніше? Поясніть.

9. У паспорті нового товару зазначено: «Гарантія на три роки». Що це означає в Японії та в Україні?

10. У США залежність між витратами часу на освіту і тим прибутком, що в майбутньому одержуватиме ця людина, має таку тенденцію: дворазове збільшення часу на освіту у порівнянні із середнім прибутком може привести по закінченні навчання до збільшення прибутків у 5 разів. Проаналізуйте цю думку і сформулюйте відповіді на такі питання:

Що таке людський капітал?

Що Ви розумієте під інвестиціями в людський капітал?

11. Назвіть, які чинники визначають зовнішнє (зн), а які внутрішнє (вн) середовище функціонування інноваційного підприємства:

- 1) кадри;
- 2) конкуренція;
- 3) ризик;
- 4) кон'юнктура;
- 5) можливість випуску продукції;
- 6) ступінь свободи підприємства;
- 7) ринок;
- 8) конкурентоспроможність продукції;
- 9) екологія;
- 10) науково-технічний рівень продукції;
- 11) джерела ресурсів;
- 12) внутрішня кооперація.

12. Якось до Р. Нойса звернулася за порадою його дружина, що мала свій бізнес. До неї зайшли двоє юнаків із проханням про фінансову підтримку. Вони створили малу фірму і мали намір запропонувати оригінальну новинку. Р. Нойс сказав, що новинка юнаків не буде мати попиту на ринку і тому не варто витратити свої гроші.

Проте дружина вчинила інакше — уклала кілька десятків тисяч доларів у нову фірму «Apple». Саме цій фірмі, що одержала від інвесторів декілька

мільйонів доларів на реалізацію свого інноваційного проекту, вдалося випустити на ринок другу (після мікропроцесора) революційну новинку в цій галузі. Що це за новинка?

3. Розв'язати задачу.

Пропонується оцінити ефективність двох альтернативних інноваційних проектів. Перший проект передбачає початкові інвестиції (П) в обсязі $П_1$ (тис. грн.), другий – $П_2$ (тис. грн.). Від реалізації першого проекту очікується отримання грошових потоків $ГП_1, ГП_2, ГП_3, ГП_4$ (тис. грн.).

Від реалізації другого проекту протягом шести років очікується надходження сталих річних грошових потоків у розмірі 520 тис. грн.

Виходячи із ступеня ризику для обчислення грошових потоків від реалізації першого проекту застосовується дисконтна ставка в розмірі 10%, для другого проекту – 12%.

Визначити найефективніший проект на підставі показника чистої теперішньої вартості проекту, розрахувати індекс прибутковості проектів, визначити період окупності проектів і обрати найпривабливіший.

Показник	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
$П_1$	1300	1450	1850	1760	1850	1650	1300	1570	2650	1900	2000	1400
$П_2$	1750	1920	1630	1850	1520	2000	2000	1520	1620	1800	1000	1850
$ГП_1$	340	260	480	400	300	900	600	720	300	750	840	440
$ГП_2$	650	520	620	500	600	500	300	540	600	650	500	850
$ГП_3$	800	380	170	630	900	400	700	360	950	650	600	900
$ГП_4$	480	960	560	400	500	700	500	420	480	800	900	500

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Організацією виконання самостійної роботи є глибоке вивчення суті теорії стосовно управління правами інтелектуальної власності. Завданнями самостійної роботи кожного студента є опрацювання тем, які не ввійшли в обов'язкові теми курсу дисципліни "Право та інновації", тобто запропоновані теми вважаються факультативними. Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

При опрацюванні тем студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз з залученням практичних матеріалів щодо охорони, захисту і використання прав на об'єкти інтелектуальної власності. Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, наукових джерел тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

1. Види та результати інтелектуальної діяльності. Їх правовий захист.
2. Проблеми і перспективи розвитку інноваційного права.
3. Роль держави в розвитку малого інноваційного бізнесу.
4. Державне регулювання механізмів трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт та комерціалізації інтелектуальної власності.
5. Методи управління вибором інноваційних стратегій.
6. Стратегічне управління інноваціями.
7. Методи оцінки економічної ефективності інноваційних проектів.
8. Комплексний аналіз інноваційної діяльності підприємства.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ

Тренінг включає в себе:

Тематика: Правовий аналіз інноваційного проекту

Порядок проведення:

А. Обрати інноваційний проект:

-пропонується добувати прісну воду, розтоплюючи під сонячними променями айсберги, прибуksовані до берега жаркої країни з Антарктиди або Гренландії;

-пропонується використовувати як холодильник звичайний ящик, піднятий на аеростаті на висоту, де температура навколишнього повітря нижче нуля;

-пропонується саджати картоплю на занурену в землю металеву стрічку з отворами. При збиранні врожаю достатньо буде намотати стрічку на барабан: усі бульби будуть зібрані швидко і без втрат.

Б. Проаналізувати, чи реальні проекти, посилаючись на законодавство України,

В. Визначити, який з них міг би бути реалізований уже в наші дні?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ „ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ”ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1.Що не входить в обов'язковому порядку до визначення поняття інновації?

- 1)принципово якісна новизна;
- 2)класична стратегія досягнення результату;
- 3)групи об'єктів, на які може поширюватися;
- 4)практична спрямованість, кінцевий результат.

2. Стійкий процес розширення виробничих можливостей економіки та збільшення національного доходу — це:

- 1) економічне зростання;
- 2) інфляція;
- 3) економічне згасання;
- 4) економічне рівновага.

3. Який особливий неконкурентний виробничий чинник, що дозволяє прискорити процес економічного зростання, розглядає П. Ромер?

- 1) силу;
- 2) владу;
- 3) знання;
- 4) можливості.

4. На думку Ромера, головним чинником економічного прогресу є:

- 1) дослідницький сектор;
- 2) виробничий сектор;
- 3) управлінські дії;
- 4) екологічні умови.

5. За якої умови розвиток економіки не набуває нової якості?

- 1) зростання стає винятково інтенсивним, супроводжується підвищенням ефективності виробництва на основі інновацій;
- 2) особливий характер приросту виробництва, що складається з наукомістких товарів і послуг;
- 3) визнання кордонів, за межами яких економічне зростання стає соціально небезпечним;
- 4) підвищення ефективності виробництва здійснюється на основі традиційних методів і технологій.

6. Діяльність, яка спрямована на використання та комерціалізацію результатів із стратегічного маркетингу, наукових досліджень, організаційно-технологічної підготовки виробництва, виробництва й оформлення новацій, їх впровадження і поширення на інші сфери називається:

- 1) інтелектуальна діяльність;
- 2) інноваційна діяльність;
- 3) управління;
- 4) регресивна діяльність.

7. Основою всіх теорій інноваційної діяльності є положення, згідно з яким економічне зростання країни визначається:

- 1) розвитком медицини;
- 2) впровадженням традиційних технологій економічного розвитку;
- 3) впровадженням нововведень;
- 4) нагромадженням капіталу.

8. Якого етапу життєвого циклу товару не існує?

- 1) розширення;
- 2) занепад;
- 3) зрілість;
- 4) розроблення.

9. Період швидкого сприйняття нового товару ринком і швидкого зростання прибутків від його реалізації — це етап:

- 1) зрілості;
- 2) зростання;
- 3) розроблення;

4) занепаду.

10. Представлена на матеріальних носіях інформація, яка містить нове знання, що є результатом інтелектуальної творчої праці називається:

- 1) інтелектуальний продукт;
- 2) інтелектуальна діяльність;
- 3) наукова інформація;
- 4) творча інформація.

11. Яку складову не передбачає класичний набір цілей державного регулювання економічно розвинених країн?

- 1) економічне зростання;
- 2) часткову зайнятість;
- 3) економічну свободу;
- 4) справедливий розподіл доходів.

12. Створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва й реалізації нових видів конкурентоспроможної продукції – це:

- 1) головна мета державної інноваційної політики;
- 2) основний принцип державної інноваційної політики;
- 3) головна мета традиційної політики;
- 4) важливе завдання України.

13. Який принцип державної інноваційної політики не є одним із основних?

- 1) орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;

- 2) визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;
- 3) створення умов для збереження, розвитку й використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
- 4) підготовка кадрів у сфері традиційної діяльності.

14. Який орган держави створює законодавчу базу для сфери інноваційної діяльності та затверджує пріоритетні напрями інноваційної діяльності як окрему загальнодержавну програму або у складі Програми діяльності Кабінету Міністрів України, загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального розвитку, охорони довкілля?

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) Верховна Рада;
- 3) Верховний суд України;
- 4) органи місцевого самоврядування.

15. Представницькі органи місцевого самоврядування - сільські, селищні, міські ради відповідно до їхньої компетенції затверджують:

- 1) регіональні інноваційні програми;
- 2) місцеві інноваційні програми;
- 3) напрями інноваційної діяльності як окрему загальнодержавну програму;
- 4) державні інноваційні програми.

16. Що не входить до обов'язків Кабінету Міністрів України у сфері інноваційної діяльності?

- 1) здійснює державне управління й забезпечує реалізацію державної політики у сфері інноваційної діяльності;
- 2) здійснює заходи щодо реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;

3) в межах Державного бюджету України визначає обсяг асигнувань для фінансової підтримки інноваційної діяльності;

4) створює спеціалізовані державні інноваційні фінансово-кредитні установи для фінансової підтримки інноваційних програм і проектів.

17. Що не виконує Верховна Рада України у сфері інноваційної діяльності?

1) створює законодавчу базу для сфери інноваційної діяльності;

2) затверджує пріоритетні напрями інноваційної діяльності як окрему загальнодержавну програму або у складі Програми діяльності Кабінету Міністрів України, загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального розвитку, охорони довкілля;

3) в межах Державного бюджету України визначає обсяг асигнувань для фінансової підтримки інноваційної діяльності;

4) здійснює державне управління й забезпечує реалізацію державної політики у сфері інноваційної діяльності.

18. Самостійна, систематична, ініціативна діяльність малих підприємств та громадян-підприємців, яка провадиться на власний ризик з метою отримання економічної вигоди – це:

1) мале підприємництво;

2) середнє підприємництво;

3) велике підприємництво;

4) великий бізнес.

19. Яку основну складову не охоплює поняття «інтелектуальна власність»?

1) інтелектуальний продукт;

2) інтелектуальний ресурс;

3) інтелектуальну власність;

4) нематеріальний актив.

20. Передача технології, що оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору між фізичними та юридичними особами, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права і обов'язки щодо технології – це:

- 1) створення технологій;
- 2) обмін технологій;
- 3) трансфер технологій;
- 4) замовлення технологій.

21. В яких напрямках не здійснюється інноваційна політика?

- 1) забезпечення конкурентоспроможності продукції на світовому і вітчизняному ринках;
- 2) впровадження ресурсозберігаючих технологій; поліпшення загальних умов праці; скорочення витрат ручної праці;
- 3) впровадження традиційних технологій, збільшення витрат ручної праці;
- 4) екологізація виробництва в межах сучасних вимог до охорони навколишнього середовища.

22. Яка політика підприємства зумовлена найбільш повним задоволенням потреб працівників і господарства в цілому, скороченням витрат виробництва, поліпшенням умов праці, підвищенням конкурентоспроможності виробництва?

- 1) науково-технічна політика;
- 2) структурна політика;
- 3) інвестиційна політика;
- 4) тактична і стратегічна політика.

23. Яка політика підприємства визначає темпи, пропорції, пріоритети в розвитку господарського комплексу?

- 1) науково-технічна політика;
- 2) структурна політика;
- 3) інвестиційна політика;
- 4) тактична і стратегічна політика.

24. Вкажіть які аспекти містить інноваційна політика.

- 1) тактичні і стратегічні аспекти;
- 2) структурні і діяльнісні аспекти;
- 3) політичні і економічні аспекти;
- 4) первинні і вторинні аспекти.

25. Заходи щодо забезпечення великих структурних зрушень в економіці й виробництві – це:

- 1) тактичні аспекти;
- 2) діяльнісні аспекти;
- 3) стратегічні аспекти;
- 4) політичні аспекти.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ТА ІННОВАЦІЇ»

1. Нормативно-правові акти, що регулюють інноваційну діяльність
2. Сутність інновацій та інноваційної діяльності
3. Об'єкти інноваційної діяльності.
4. Суб'єкти інноваційної діяльності
5. Інвестування в інновації

6. Нормативно-правові акти вищої юридичної сили у сфері інноваційної діяльності
7. Підзаконні нормативно-правові акти з питань інноваційної діяльності
8. Відомчі нормативно-правові акти у сфері інноваційної діяльності
9. Цінності, що можуть бути об'єктами інноваційної діяльності
10. Суб'єкти інноваційної діяльності.
11. Інноваційні структури
12. Інноваційний продукт.
13. Інноваційний проект
14. Органи державного регулювання у сфері інновацій
15. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності
16. Інноваційна інфраструктура
17. Роль держави в інноваційних правовідносинах
18. Пріоритетні напрямки інноваційної діяльності
19. Організаційна структура органів управління інноваційною діяльністю в Україні
20. Державна експертиза та реєстрація інноваційних проектів
21. Державне агентство України з питань інвестицій та інновацій
22. Сутність договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт
23. Права та обов'язки сторін становлять зміст договору
24. Специфіка договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт
25. Договір про трансфер технологій
26. Істотні умови договору про трансфер технологій
27. Роль фінансово-кредитних установ
28. Позитивне стимулювання інноваційної діяльності
29. Негативне стимулювання інноваційної діяльності

30. Правопорушення при кваліфікуванні і державній реєстрації інноваційних проектів
31. Етапи інноваційної діяльності.
32. Види та результати інтелектуальної діяльності. Їх правовий захист.
33. Проблеми і перспективи розвитку інноваційної економіки.
34. Мета та принципи державної інноваційної політики.
35. Засоби державного регулювання інноваційної діяльності.
36. Система державного регулювання інноваційної діяльності.
37. Основні методи інноваційної політики держави.
38. Роль держави в розвитку малого інноваційного бізнесу.
39. Державне регулювання механізмів трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт та комерціалізації інтелектуальної власності.
40. Інноваційна політика підприємства у плановій та змішаній економіках.
41. Формування інноваційної політики підприємства та її місце в загальній стратегії підприємства.
42. Концептуальні основи управління інноваційним процесом на засадах маркетингу.
43. Інноваційна стратегія підприємства та особливості її формування.
44. Методи управління вибором інноваційних стратегій.
45. Стратегічне управління інноваціями.
46. Види ефектів від інноваційної діяльності.
47. Комплексний аналіз інноваційної діяльності підприємства.
48. Оцінка економічної ефективності інновацій при виробництві інтелектуальної продукції.
49. Методи оцінки економічної ефективності інноваційних проектів.
50. Поняття нанотехнологій.
51. Нанонаука.
52. Питання класифікації в наносфері.

53. Створення нанотехнологій – шлях інноваційного розвитку України в XXI столітті.
54. Галузі нанотехнологій.
55. Науково-технологічні пріоритети розвинутих країн в наносфері.
56. Нанотехнології в ЄС: програми і їх координація.
57. Нанотехнології в США: програми і їх координація; управління пріоритетними проектами NNI; нормативно-правове забезпечення нанотехнологій (США).
58. Інноваційна стратегія Росії в сфері наноекономіки.
59. Нормативно-правова база наноекономіки Росії.
60. Співробітництво в сфері нанотехнологій між Україною і Росією
61. Розвиток національної системи охорони прав на об'єкти промислової власності в сфері нанотехнологій.
62. Поняття технологічних укладів.
63. Нанотехнологія як базова технологія 6-го технологічного укладу.
64. Патентування в сфері нанотехнологій.
65. Проблеми патентування та експертизи об'єктів інтелектуальної власності в сфері нанотехнологій.
66. Правові питання патентування.
67. Економічні наслідки нанотехнологічної революції: нано-біо-гено-нейро-інфотехнології.
68. Пріоритетні наукові дослідження, виробництво та імпорт устаткування і продуктів для розвитку нанотехнологій в Україні.
69. Пріоритетні інвестиційні напрями в сфері нанотехнологій і наноматеріалів.
70. Ризики застосування нанотехнологій.
71. Безпека використання нано-біо-гено-нейро-інфотехнологій.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

Авторське свідоцтво на винахід — документ, що видається Державним комітетом у справах винаходів на ім'я автори або кожного із співавторів винаходу і який засвідчує визнання пропозиції винаходом, пріоритет винаходу, авторство на винахід, виключне право держави на винахід.

Адміністративно-судовий порядок захисту прав винахідників і раціоналізаторів — в адміністративно-судовому порядку розглядаються спори щодо факту впровадження винаходів або раціоналізаторських пропозицій, першість на винахід, промисловий зразок, рацпропозицію. Головна особливість процедури розгляду питань охорони прав винахідників і раціоналізаторів полягає в тому, що на першому етапі розгляд здійснюється в адміністративному порядку. Тільки в тому випадку, коли прийняте в адміністративному порядку рішення в якійсь мірі заперечується автором або його представником, може бути порушено другий етап розгляду цього питання.

Акт використання винаходу, промислового зразка або раціоналізаторської пропозиції — документ, який встановлює факт використання винаходу, промислового зразка, раціоналізаторської пропозиції і породжує правові наслідки, а саме — використання дає право на винагороду.

Акцептована заявка на винахід — заявка, подана в патентне відомство на винахід, що пропонується, у якій проведена науково-технічну експертизу (після попередньої викладки публікації заявки), що відповідає клопотанню заявника, викладено для ознайомлення з метою одержання від зацікавлених осіб відмови від видачі патенту.

Аналогічні патенти (патенти-аналоги) — патенти, видані в різних країнах на один і той же винахід або в одній країні на винахід, близький за сутністю технічного рішення.

Африкано-Малагасійська угода — договір, укладений 13 вересня 1962 р. між африканськими державами Камерун, Конго, Кот д'Івуар, Бенін, Габон, Буркіна-Фасо, Малагасійська Республіка, Мавританія, Нігер, Сенегал, Центрально-Африканська Республіка, відповідно до якого створено єдине для цих країн патентне відомство в справах промислової власності, яке виконує функції національного патентного відомства для кожної з вказаних держав. Виданий цим відомством патент автоматично діє в кожній з держав-учасниць угоди.

Блок патентів — декілька патентів, які захищають цілий об'єкт по частинах, тобто окремі вузли і деталі, окремі операції, декілька способів, які входять у технологічний процес, і т. ін., що забезпечують подвійну охорону об'єкта (конкурентоспроможність).

Блокуючий патент — патент на винахід, без використання якого не може розвиватися певний технічний напрям і який, через монопольне право, що виходить із патенту, може гальмувати розвиток вказаного напрямку.

Види ліцензійної винагороди:

- а) одноразові (паüşальні) платежі вносяться під час підписання угоди при передачі технічної документації, у випадку закінчення будівництва і здачі в експлуатацію першої установки, у разі досягнення проектної потужності або продуктивності;
- б) платежі з одиниці випущеної або реалізованої продукції (рояльті), наприклад, з декалітрів випущеного спирту.

Види патентного пошуку — до основних видів патентного пошуку відносять: тематичний (предметний); іменний, за номером документа, у т. ч. по датах пріоритету публікації і пошук за видом документа (авторське свідоцтво, патент, заявка, свідоцтво про позитивне рішення і т. ін.). Існують три види пошуку: на новизну, на патентну чистоту, на визначення рівня техніки. Кожен з патентних пошуків дає відомості про новизну, патентоспроможність і розвиток рівня техніки відповідно до винаходів.

Винахідник — автор винаходу, промислового зразка: особа, яка постійно або періодично займається винахідництвом.

Винахідницька система видачі патентів — система, яка передбачає, що патент видається першому і дійсному винахідникові. У деяких країнах заявник винаходу повинен принести присягу (напр., у США) в тому, що він є першим і дійсним винахідником способу, машин, виробу і т. ін., на які він просить патент.

Гаазька угода про міжнародну реєстрацію (депонування) промислових зразків і корисних моделей — прийнято 6 листопада 1925 р. Відповідно до цієї угоди громадяни країн-учасниць можуть забезпечити охорону своїх промислових зразків або корисних моделей одночасно у всіх цих країнах, вдавшись до реєстрації їх в БІРПІ, яке здійснює публікацію відомостей про реєстрацію.

Державна науково-технічна експертиза (ДНТЕ) винаходів — регламентований встановленими Комітетом винаходів правилами процес дослідження експертами технічного рішення завдання, представленого в заяві на винахід, промисловий зразок, товарний знак, у зіставленні з іншими рішеннями того ж завдання, що містяться в попередній інформації,

яка закінчується висновком про можливість або неможливість визнання заявленого технічного рішення винаходом, промисловим зразком, товарним знаком відповідно до критеріїв, встановлених Положенням про винаходи, промислові зразки, товарні знаки. ДНТЕ проводиться в строк, що не перевищує 6 місяців від дня надходження заявки. Протягом цього часу заявнику надсилаються рішення про визнання і видачу патенту або надсилання додаткових матеріалів.

Інноваційна діяльність - діяльність з доведення науково-технічних ідей, винаходів, розробок до результату, придатного в практичному використанні. У повному обсязі інноваційна діяльність включає всі види наукової діяльності, проектно-конструкторські, технологічні, дослідні розробки, діяльність з освоєння нововведень у виробництві і у їх споживачів - реалізацію інновацій.

Інноваційний процес - процес перетворення наукових знань в інновації.

Інновація (нововведення) - кінцевий результат інноваційної діяльності, що одержав реалізацію у виді нового або усовершенствованого продукту, що реалізується на ринку, нового або удосконаленого технологічного процесу, використовуваного в практичній діяльності.

Державна інноваційна політика - визначення органами державної влади Російської Федерації і органами державної влади суб'єктів Російської Федерації цілей інноваційної стратегії та механізмів підтримки пріоритетних інноваційних програм і проектів.

Інноваційний менеджмент - сукупність принципів, методів і форм управління інноваційними процесами, інноваційною діяльністю,

зайнятими цією діяльністю організаційними структурами та їх персоналом.

Інноваційна політика - комплекс заходів, спрямованих на розвиток інноваційної діяльності.

Інноваційний потенціал (держави, регіону, галузі, організації) - сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, науково-технічні та інші ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності.

Інноваційний процес - процес перетворення наукових знань в інновацію. Головна його риса - обов'язкова завершення інновацій, тобто отримання результату, придатного для практичної реалізації.

Інтелектуальна власність — включає права щодо літературних, художніх і наукових творів; виконавчої діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телепередач; винаходів у всіх галузях людської діяльності — наукових відкриттів, винаходів, промислових зразків.

Картельна угода про патенти — патентні угоди великих компаній, які утворюють монополію у формі міжнародного картелю. Учасники патентних угод ставлять перед собою відповідні завдання: поділ світових ринків, встановлення контролю над цілими галузями виробництва, введення монопольних цін на запатентовану продукцію, визначення кількості товарів, які встановлені на основі патентів, обмеження або недопущення вивозу чи продажу запатентованого продукту в певні країни з політичних або стратегічних міркувань.

Компенсаційні ліцензійні угоди — форма міжнародної економічної угоди, предметом якої є обмін науково-технічними результатами, передача один одному технічної документації, досвіду і знання, здійснення взаємного стажування спеціалістів. Практично такі угоди укладаються тоді, коли наукова розробка, що передається одній із сторін угоди, частково або повністю компенсує витрати на придбання відповідної розробки з іншого боку.

Комплексні патентні дослідження — процедура в процесах планування і постійного управління науково-дослідними, конструкторськими і проектними роботами, які базуються на неперервному, систематичному вивченні і використанні технічної, головним чином патентної, кон'юнктурно економічної, науково-технічної документації та інформації для підвищення технічного рівня створюваних охороноздатних і конкурентоспроможних технічних рішень.

Конвенційна заявка на винахід — заявка на винахід, подана для закордонного патентування в одну з країн-учасниць Паризької конвенції (після країни, у якій винахід було створено), на яку одержано і щодо якої діє річний пріоритет за датою заявки в першій країні, передбаченій положенням конвенції; така заявка має перевагу пріоритету при закордонному патентуванні в цій країні порівняно з усіма заявками, поданими до неї (але не раніше дати подання заявки в першій країні).

Конкурентоспроможність — характеристика товару, яка відображає його відмінність від товарів конкурентів за ступенем відповідності конкретній загальній потребі і за затратами на її задоволення; це місце об'єкта на ринку; вірогідність старіння товару на ринку його життєвого циклу; характеристика ринку — потреба споживачів у товарі і розширення мережі продажу; постійна ціна продажу на опанованих ринках; показник патентного

захисту — статусом винаходу, промислового зразка, товарного знака, ноу-хау або буклета захисту; гострота конкуренції та наявність каналів продажу; стійкість щодо коливань продажу та наявність сировини і матеріалів.

Ліцензіар — країна або підприємство (фірма), яка продає ліцензію, тобто юридична особа, яка дає дозвіл на використання винаходу, промислового зразка або науково-технічного досвіду — ноу-хау.

Ліцензіат — країна або підприємство, які отримують ліцензію, тобто юридична особа, якій надано дозвіл на використання певного винаходу або науково-технічного досвіду — ноу-хау.

Ліцензійна система — організація імпорту й експорту товарів (у т. ч. і документації), включаючи винаходи, у ході якої імпортер або експортер придбав право на ввіз або ліцензію, сплативши за це ліцензійний збір.

Ліцензійний збір — плата, яка береться з імпортера або експортера під час видачі ліцензії. Оплата ліцензійного збору не звільняє власника ліцензії від оплати митних стягнень і ліцензійних розрахунків.

Локальна новизна — новизна на винаходи, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції або технічні рішення тільки в межах однієї держави, підприємства, відомства (фірми).

Маркування виробів—у деяких країнах на патентовласника покладається обов'язок проставляти на всіх запатентованих виробах позначку, яка засвідчує, що ці вироби охороняються патентом. Звільняються від маркування тільки призначені для особистого користування товари.

Міжнародний патентний інститут (МПІ) — інститут, утворений 1947 р. в Гаазі угодою між Бельгією, Голландією, Люксембургом, Францією, Швейцарією, Монако, Туреччиною. Основна мета — проведення патентної експертизи за запитами зацікавлених осіб на винаходи, промислові зразки та інші технічні рішення.

Міжнародний центр патентної документації (ІНПАДОК) — відповідно до угоди між урядом Австрії та Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) 1973 р. у Відні створено Міжнародний центр патентної документації, який здійснює підготовку і розповсюдження патентних показників патентів-аналогів різних видів. ІНПАДОК сприяє розвитку кооперації та патентних відомств різних країн у галузі обробки патентної документації.

Національний патент — патент, виданий патентним відомством тієї країни, у якій даний винахід було створено і вперше заявлено.

Незалежний винахідник — винахідник, який при створенні винаходу не пов'язаний у своїй діяльності з підприємством чи фірмою і який подає заявку на винахід від свого імені.

Новизна промислового зразка — одна з ознак промислового зразка, який можна розглядати у двох аспектах. Перший полягає в тому, що на дату пріоритету дане художньо-конструкторське рішення не було висвітлене в Україні. Другий аспект полягає у з'ясуванні тих відмітних особливостей форми зразка, які дають змогу візуально відрізнити даний виріб від аналогів і прототипу.

Новизна раціоналізаторської пропозиції — новизна якої має відносний характер. Вона оцінюється переважно рівнем техніки на даному підприємстві.

Новизна товарного знака (ТЗ) — одна з необхідних ознак ТЗ, умова охороноздатності, яка оцінюється при врахуванні тільки раніше заявлених і зареєстрованих товарних знаків в Україні.

Об'єкт техніки — машини, прилади, обладнання, матеріали, технологічні процеси, пристрої, способи, речовини, штами культури мікроорганізмів, інші види промислової продукції, що використовуються у виробництві, а також об'єкти капітального будівництва. Перед міністерствами і підприємствами завжди постає завдання створення об'єктів техніки, що мають високі технічні, естетичні та інші властивості, а також характеризуються патентоспроможністю і патенточистотою.

Огляд стану техніки — частина опису винаходу, у якому розглядається та галузь техніки, яка підлягає зміні або покращенню шляхом використання всього винаходу. У цій частині може описуватися прототип або аналог.

Патент — видане компетентним державним органом свідоцтво (охоронна грамота), що підтверджує визнання технічного рішення або селекційного досягнення як винаходу, пріоритет (першість) винаходу, авторство (не у всіх країнах) і виключне (монопольне) право патентов-ласника на винахід у межах держави, яка видала патент, на термін, установлений законом даної країни.

Патентна ліцензія — часткова або повна уступка власником патенту покупцю прав на використання запатентованого винаходу, промислового зразка, корисної моделі.

Патентне право — галузь винахідницького права, що являє собою сукупність відповідних правових норм, які регулюють відносини, пов'язані зі створенням і використанням винаходів. У даний час у більшості країн використовують закони, прийняті або переглянуті впродовж останніх років. У США діє закон 1952 р. (ред. 1981 р.), у Канаді — 1935р ., у Великій Британії — 1977 р., Німеччині — 1981 р., Франції — 1968 р. (ред. 1978 р.), в Італії — 1939 р. (ред. — 1979 р.), Австрії — 1950 р. (ред. 1981 р.), у Швейцарії — 1954 р. (ред. 1976 р.), Японії — 1959 р. (ред. — 1975 р.), Бразилії — 1971 р., Мексиці — 1975 р., Перу — 1971 р., Колумбії — 1971 р. У більшості країн зміни запроваджуються відповідно до суспільних потреб та економічної політики.

Патентний захист об'єкта — об'єкт, технічне рішення, які захищено одним або декількома патентами.

Патентний пошук — процедура пошуку у фонді патентної документації охоронних документів (заявок, авторських свідоцтв, патентів) з метою встановлення рівня правової охорони технічних рішень, відповідних меж прав патентовласника. Патентний пошук дає можливість з'ясувати патентоспроможність технічних рішень і патентної чистоти товарів технологій.

Патентно-ліцензійна кон'юнктура — сукупність технічних, економічних і політичних умов, які визначають комерційну цінність винаходу, промислового зразка, товарного знака, можливість продажу (пошуку)

ліцензій на вигідних умовах, а також доцільність патентування винаходу, промислового зразка, товарного знака.

Патентно-правові документи — патентна грамота, патент, авторське свідоцтво, ліцензійна угода, а також патентні описи винаходів, промислових зразків і товарних знаків.

Право патентовласника — монопольне право на використання запатентованого об'єкта. Це означає, що тільки патентовласник може виготовляти, продавати, рекламувати, ввозити з-за кордону і проводити будь-які інші дії, пов'язані з використанням винаходу.

Раціоналізатор — автор раціоналізаторської пропозиції; особа, яка постійно або періодично займається раціоналізацією.

Раціоналізація — вдосконалення методів будь-якої діяльності у процесі виробництва, що забезпечує покращення якості продукції, виявлення резервів виробництва, підвищення продуктивності праці, економію сировини і матеріалів, впровадження нової інформації в практику.

Револьюційний винахід — винахід, використання якого дає змогу зробити якісно новий стрибок у певній галузі техніки, або створення нової галузі чи напрямку в техніці. Такими винаходами, наприклад, можуть бути створення радіо, телефону, телебачення.

Роялті — чергові виплати за куплений по ліцензії винахід або ноу-хау, виплачується ліцензіатом ліцензіару протягом відповідного періоду, що обумовлено в ліцензійній угоді.

Секретний винахід, промисловий зразок, раціоналізаторська пропозиція — особливо важливі винаходи, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, що являють собою інтерес для оборони країни,

Секрет фірми — технічне рішення, яке фірма вважає недоцільним патентувати з певних причин, наприклад, через труднощі контролю при використанні винаходу, і тримати винахід у секреті від конкурентів.

Сертифікація — акт підтвердження методом сертифікації або знаком відповідності того, що виріб відповідає вимогам стандарту або технічним умовам. Основні положення щодо сертифікації визначено Міжнародною організацією по стандартизації (ІСО) в постанові «Управління системою знаків відповідності стандарту і їх значення для споживачів» (13-1977), «Кодекс принципів по системах сертифікації третьої сторони і відповідних стандартів» (16-1978), а також у рекомендаціях по сертифікації, підготовлених ІСО разом з багатьма міжнародними торговельними організаціями й опублікованими в 1980 р.

Стандарт — нормативно-технічний документ, що регламентує певні вимоги і правила до виробів, технологічних процесів і т. ін., і прийнятий (затверджений) відповідною компетентною організацією держави як офіційний документ.

Страсбурзька угода — угода про Міжнародну патентну класифікацію (МКВ), підписана 24 березня 1971 р. Відповідно до МКВ, усі винаходи поділяються на 8 основних розділів, а кількість дрібних рубрик нараховує понад 50 тис. назв. Систему МКВ використовують не тільки країни, які офіційно заявили про приєднання до Страсбурзької угоди, а й багато інших.

Суть винаходу — мінімально необхідний об'єм відомостей про технології, апаратуру (прилади), фізико-хімічні процеси, достатній для передачі основної ідеї винаходу і його виготовлення (втілення), викладу його відмітних особливостей. Викладаються переважно відмітні порівняно з прототипом особливості. Відмінність визначають не за ефектом, а за ознаками. У цьому розділі висвітлюють зв'язок між новою сукупністю ознак і тим позитивним ефектом, який може бути досягнутий у разі використання винаходу.

Технічний рівень розробки — сукупність її технічних, економічних, технологічних та експлуатаційних показників, які визначають ступінь досягнення поставленої мети порівняно з іншими аналогічними об'єктами того ж класу (категорії, виду, типу і т. ін.). У зв'язку із цим визначається як доцільність виготовлення і використання об'єктів усередині країни, що впливають на конкурентоспроможність на зовнішньому ринку.

Фірмова назва — стійке позначення (назва) підприємства (фірми, компанії, концерну) або окремої особи, під іменем якої здійснюється його виробнича, торгова або інша діяльність. Фірмова назва, будучи зареєстрованою, охороняється патентним законодавством.

Фірми-збирачі винаходів — посередницькі брокерські організації, що діють переважно в межах окремих країн або районів. Основною їх діяльністю є збір творчих ідей за відповідну плату в галузі техніки, як правило, на початковій стадії, до патентування винаходу.

Форми реклами винаходів (розповсюдження рекламно-технічних описів винаходів) — скерування (розсилання) іноземним фірмам; публікація статей про винаходи у вітчизняних наукових і технічних виданнях, які

мають іноземних передплатників; демонстрація винаходів на міжнародних виставках і ярмарках, що проводяться в країні та за її межами; створення наукових фільмів про винаходи та їх демонстрування через телебачення тощо.

Форс-мажорні обставини — незалежні від патентовласника надзвичайні події (війни, стихійні лиха тощо), які перешкодили використанню винаходу.

Франшиза — право на продаж чужої фірмової продукції. Франшиза у деяких країнах — основний елемент системи «Ділершизв» або мережа офіційних агентів по збуту продукції великих корпорацій (паливо, машини, обладнання, споживчі товари). Франшиза є обмеженням сфери використання винаходу; ліцензіат може отримати доступ одночасно до всіх чинників (виробництво, продаж, обслуговування) чи деяких форм комерційної експлуатації патенту або може бути обмеженим у використанні даної технології, видів продукції.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. № 36 (06.09.2002). ст.266.
2. Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1999. № 40 (08.10.99). ст.363.
3. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 3(28.03.2003).- ст.93.
4. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12 (24.03.92). – ст. 165.
5. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. № 9 (28.02.95). ст. 56.
6. Павленко І. А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України : монографія / І. А. Павленко. – К. : КНЕУ, 2007. – 248 с.
7. Innovation Economics: The Economic Doctrine for the 21st Century. About Innovation Economics [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.innovationeconomics.org/>
8. Яворська Н. П. Розвиток теорії інновацій в економічній науці / Н. П. Яворська // Економічні науки (Серія «Економічна теорія та економічна історія») : зб. наук. пр. Луцького нац. техн. ун-ту. – Вип. 9 (36). – Луцьк : Навчально-науковий відділ ЛНТУ, 2012. – С. 341–347 (348 с).
9. Чухрай Н.І. Маркетинг інновацій: підручник/ Н.І. Чухрай. -Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. — 256 с.
10. Микитюк П. П., Сенів Б. Г. Інноваційна діяльність: навч. посіб.- К.:ЦУЛ,2009 . -392 с.
11. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент : теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посіб.-К.:ЦУЛ,2012 .-448 с.
12. Скрипко Т. О. Інноваційний менеджмент: підручник .-К.:Знання,2011 .- 423 с.
13. Школа І. М., Бутирська І. В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб.- Чернівці: Книги - XXI,2010 .-312 с.
14. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці: стримуючі фактори // Інтелектуальна власність,2012.-№6 .- С. 4-11.

15. Давимука С. Інтелектуальна власність в інноваційному розвитку економіки України: стан та прогнозні оцінки //Інтелектуальна власність,2009.-№ 12 .-С. 31-38.
16. Любенюк Н.О. Інтелектуальна власність та її роль у сучасних умовах господарювання //Актуальні проблеми економіки,2009.-№8 .-С. 33-38.
17. Васильєва С. І. Сучасні підходи до оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємств / С. І. Васильєва // Економіка і регіони. – 2009. – № 4. – С. 121 – 124.
18. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
19. Михайлова Л.І., Турчина С.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К. Центр учбової літератури, 2007 – 248 с.
20. Елисеєв А.Н., Шульга І.Е. Институциональный анализ интеллектуальной собственности: Учеб. Пособие. – М.: ИНФРА-М, 2015. – 192 с.
21. Інтелектуальна власність. Навч. посіб. / За заг.ред. д.е.н. В.П.Мартинюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 360 с.
22. Інтелектуальна власність у формуванні інноваційної економіки України: проблеми законодавчого забезпечення та державного регулювання / За заг. ред. проф. В.І. Полохала. Автор-упорядник: Г.О. Андрощук. — К: Парламентське вид-во, 2010. — 384 с.
23. Дудар Т.Г., Мельниченко В.В. Інноваційний менеджмент: Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
24. Провайдинг інновацій: підручник / Денисенко, А.П.Гречан, М.В.Гаман та ін.; за ред. проф. М.П.Денисенка. –К.: “Видавничий дім “Професіонал”, 2008. – 448с.
25. Онишко С.В., Паєнко Т.В., Швабій К.І. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2008. – 256 с.
26. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність:Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

27. Андрощук Г. Інноваційна діяльність в Україні: шляхи підвищення ефективності //Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка,2008.-№99-100 .-С.6-8.
28. Андрушків Б.М., Кирич Н.Б., Погойдак О.Б. Інноваційна діяльність підприємств та організацій як метод стабілізації економіки регіонів України //Вісник економічної науки України,2009.-№1 .-С. 23-25.

29. Бабієнко М.Ф., Витвицька О.Д., Скрипниченко В.А. Інноваційна діяльність та реформування ринку науково-технічної продукції //Формування ринкових відносин в Україні,2008.-№7.-С. 92-96.
30. Близнюк Тетяна Павлівна Інноваційна діяльність підприємства в умовах циклічності розвитку економіки:автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) .-Х.:ХНЕУ,2008.-20 с.
31. Бобровська О. Інноваційна діяльність як засіб підвищення конкурентоспроможності економіки міста //Економічний часопис-XXI,2003.-№7-8.-С.39-43.
32. Варламова М.Л. Інвестиційно-інноваційна діяльність на підприємствах переробної галузі як фактор конкурентоспроможності регіону : [на прикладі Вінницької області] //Формування ринкових відносин в Україні,2011.-№5.-С. 62-65.
33. Вербицька Ю.М. Інвестиційно-інноваційна діяльність як чинник соціально-економічного розвитку регіону //Актуальні проблеми економіки,2007.-№8.-С. 151-156.
34. Виклюк М.І. Інноваційна діяльність як фактор прискореного розвитку підприємств транспортного машинобудування України //Формування ринкових відносин в Україні,2008.-№2.-С. 92-95.
35. Вікулов В.С. Інноваційна діяльність кредитних організацій //Фінансовий ринок України,2011.-№ 5.-С. 3-7.
36. Глухова С.В. Дослідження сутності та взаємозв'язку понять "інноваційна діяльність" та "інноваційний процес" //Вісник Сумського державного університету. Серія "Економіка",2010.-№1.-С. 184-188.
37. Давидова О.Г. Інноваційна діяльність рекреаційних підприємств як об'єкт управління //Проблеми науки,2011.-№ 8.-С. 2-5.
38. Денисенко М.П., Шабліна Я.В. Інноваційна діяльність підприємств України: суть, оцінка та напрями активізації //Проблеми науки,2008.-№6.-С. 9-16.
39. Карачина Н.П. Інвестиційно-інноваційна діяльність: потенціал чи загроза розвитку машинобудівного комплексу України //Інвестиції: практика та досвід,2009.-листопад (№21) .-С. 6-8.
40. Гордієнко С.Г. Пізнання сфери захисту інтелектуальної власності в Україні: методологічні проблеми. Монографія. – К.: Видавничий дім “Скіф”, КНТ, 2008. – 140 с.

41. Якубівська Ю. Є. Стимулювання розвитку індустрії програмної продукції в контексті формування стратегії імпортозаміщення України / Ю. Є. Якубівська // Вітчизняний та світовий досвід правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності» / Збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної інтернет-конференції, 17-18 квітня 2014 р. / За заг. ред. А.І.Кузьмінського, О.П.Орлюк. – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – С. 73-77.
42. Якубівська Ю. Є. Трансфер технологій як чинник інноваційного розвитку / Ю. Є. Якубівська // Наука молода: Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль : «Економічна думка», 2013. – № 20. - С. 197-202.
43. Якубівська Ю. Є. Вплив промислового шпигунства на сферу інтелектуальної власності / Ю. Є. Якубівська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право : Науковий журнал. -К. : УДУФМТ, 2013. - № 4 (69). - С. 158-162.
44. Якубівська Ю. Є. Колізії норм права та компетенції органів управління у сфері інтелектуальної власності як загроза інформаційній безпеці / Ю. Є. Якубівська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право : Науковий журнал. Серія : Юридичні науки. - К. : УДУФМТ, 2015. - № 4 (81). - С. 37-42.
45. Якубівська Ю. Є. Імплементация міжнародних норм у сфері інтелектуальної власності в національну практику в контексті підвищення ефективності інституційного середовища / Ю. Є. Якубівська // Ефективна економіка [Електронне наукове фахове видання]. - № 10. – Дніпропетровськ : ДДАТУ, 2015. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4430>

ДЛЯ НОТАТОК